

Verloren tussen regen en zee stond Rein op een laatste graspol. Hij hoorde zijn adem door zijn keel raspen. Achter zich zag hij hoe de schaduwen van het duinbos zich verweefden met de invallende schemering. Daaruit maakte zich een bleek gezicht los.

“We zijn veilig, Nout,” hijgde Rein.

Het bleke gezicht knikte. Voorzichtig trad Nout naar voren. Veilig? Misschien voor de honden van de graaf die hen nagejaagd hadden, maar zeker niet voor het verslindende landschap dat zich naargeestig voor hen beiden uitstreckte. Van ouderdom zwarte bomen staken naakt boven het grauwe moeraswater uit. Mossen woekerden over ondefinieerbare vormen, die deden denken aan torens en poorten, daken en koepels van een lang verloren land.

Nout herinnerde zich de verhalen. En aan Reins aarzelende houding merkte hij dat hij niet de enige was. Niilantis. De naam joeg een huivering over zijn rug, het water rimpelde, een woerd wiekte snaterend weg.

Drijfnaat van regen en zweet gingen de mannen zitten. Toen hun ademhaling tot rust was gekomen, zwegden ze. Luisterden ze. Er waren geen honden meer te horen, noch de jachthoorn van de graaf. Alleen het lichte getik van de regen op het loof, het ploppen van belletjes op het water en de zompige geluiden van modder klonken in de schemering. Vermoedelijk was de graaf van Holland met zijn gevolg omgekeerd naar zijn huis aan de rivier toen hij besepte dat beide stropers de verraderlijke moerassen hadden betreden. Het was een woud zonder genade, de doodstraf die het tweetal daarmee over zichzelf had afgeroepen was een verdiende straf. Nout sloeg zijn ogen neer. Hij wenste dat hij gehoor had gegeven aan de priesters die althans de genade van de ziel beloofden als je stierf. En waar kon hij op rekenen? Als hij en zijn broer niet verdronken, zouden ze aan de rillingen wel overlijden. Hun lichamen zouden, mochten ze ooit gevonden worden, op een bootje het Hellegat uitvaren om in de hallen van de Doodsgodin te worden opgenomen.

“Kijk niet zo somber,” zei Rein. “Morgen sluipen we terug en dan vinden we onze weg wel langs de Schie, terug naar huis.” Hij haalde zijn ransel tevoorschijn. Daarin bewaarde hij een homp brood, gedroogde vis en een brok kaas. Ze aten. De eerder gestroopte haas konden ze met goed fatsoen niet oppeuzelen: het hout was te nat voor het benodigde vuur.

“Moeten we hier de nacht doorbrengen?” vroeg Nout.

“Er zit niets anders op. Onder de elzen, tussen het riet, vinden we misschien nog enige beschutting.”

“We worden nooit meer droog,” voorspelde Nout mistroostig.

Rein zuchtte. Zijn jongere broer was zelden erg ondernemend geweest. “Weet je, als jij nu gaat slapen, hou ik de wacht.”

Nout kroop tussen het beschuttende riet. Hij legde zich neer, geeuwde. Hij kon na de lange mars en de vlucht zijn slaap gebruiken. Nog voor hij verdere bezwaren kon maken, dommelde hij in. Rein knikte goedkeurend, zijn jongere broer had zijn nachtrust hard nodig. Zelf staarde hij voor zich uit in de schemering, die gestaag overging in de nacht. Sterren vertoonden zich fonkelend boven het moeras.

Ooit had hier Niilantis gelegen. Het waren onheuglijke tijden, de mare ging echter nog steeds rond. De sierlijke bebouwing, de trotse bevolking, de verfijnde kunsten en de wonderbaarlijke molens waarin men erts vergruizelde tot goud, zout, en zilver, zelfs zuivere edelstenen en parels werden gemalen: dit alles was nog niet uit het geheugen verdwenen. Maar evenzo goed herinnerde men zich de vreemdeling die er de deur werd gewezen, waarop de gloriole stad in de moerassen verzonk. Duizenden mensen vonden de verdrinkingsdood, hun kreten weerklonken nog steeds uit de kelen van zeemeeuwen. Schatten van heinde en verre zonken weg in het veen en werden overspoeld door de gretige zee. De faam en glans van Niilantis zouden nooit het daglicht weerzien. Rein schrok op: hij was bijna in slaap gevallen. Maar nu trok een glinstering niet veel verderop zijn aandacht. Hij besloot op te staan, zijn spieren te strekken en op onderzoek uit te gaan. Zo sloop hij voetje voor voetje langs de verraderlijke rand van het moeras, stilhoudend als een overwaaiende wolk het licht van de volle maan versluisde. Gelukkig regende het niet meer. Hij naderde gestaag de plaats waar hij de fonkeling had gezien. Zijn ogen schitterden van begeerte. Het kon niet anders of het was een van de schatten van Niilantis die daar lag. Zilver blonk tussen de lisdodden. Even keek Rein naar zijn slapende broer. Hij besloot Nout niet wakker te maken en hem met de schat te verrassen.

Tussen de lisdodden hurkte hij neer aan de rand van een poel. Het water was zwart, het stonk naar rottend veen. Tussen de plompenbladeren en het kroos schitterde in de diepte het zilver. Snel trok hij zijn halfdroge kleren uit. De nachtlucht tintelde op zijn naakte huid. Hij liet zich voorzichtig in het koude water zakken. De modder krulde om zijn tenen terwijl hij schoorvoetend verder ging tot hij geen grond meer onder zijn voeten voelde. De poel was eeuwen diep, op de bodem lag Niilantis, wist Rein. Hij zou naar de schat moeten duiken. Hij nam een diepe teug van de nachtlucht en dook. Het water sloot zich boven hem. Het water was helder genoeg, maar de schat zag hij niet meer. Toch moest het zilver hier zijn. Hij tastte met zijn handen tussen de stengels van de waterplanten, langs algen en wieren. Zijn longen schrijnden. Daar! Hij deed een greep naar het zilver, waarop een vis met glinsterende schubben in de schaduwen verdween.

Proestend kwam Rein boven water. Hij veegde met een hand zijn natte haren uit zijn ogen.

“Wat doe je daar?” klonk het vanaf de oever.

Rein draaide zich al watertrappend om. Nout stond gapend tussen de lisdodden. “Ik zoek de schatten van Niilantis,” zei Rein. Tegelijkertijd zag hij vanuit zijn ooghoek weer een schittering van zilver. Hij haalde diep adem en dook weer onder.

“Het is daar gevaarlijk!” riep Nout, maar zijn broer hoorde hem niet meer. Het zwarte water sloot zich boven de man, die met enkele krachtige slagen van zijn benen naar beneden gleed. Daar diep beneden, in de stilte van de poel, lonkten de schaduwen van Niilantis. Opnieuw tastte Rein rond naar de schatten, zijn ogen wijd opengesperd. Het zilver leek te zijn verdwenen, maar hij wist zeker dat hij het had gezien. De kou gaf hem krampen in zijn voeten en zijn longen leken te barsten. Hij moest omhoog om te ademen. Nog even...

Iets greep Rein bij zijn pols. Wier wikkelde zich om zijn onderarm. Zijn knie raakte verstrikt in de ranken van ranonkel. Hij probeerde zich los te worstelen, maar ontkwam niet aan de woekerende waterplanten. Toen voelde hij hoe een hand in de zijne gleed, een koele, leerachtige hand. Hij keek

op. Een vrouw met in het water waaierend rood haar zwom vlak voor hem. Was dit een inwonster van het legendarische Niilantis? Ze was, op een halsdoek na, geheel naakt, haar huid was zwart als de nacht. Haar tanden glinsterden naar hem: een uitnodigende glimlach uit lang vervlogen tijden. Haar oogkassen waren hol: onpeilbare diepten als de poel waarin ze zwom. Reins blik vertroebelde toen zij hem omhelsde en naar beneden, naar de ruïnes van Niilantis trok waar de oude stad de vreemdeling verwelkomde.

Nout bleef lang bij de poel staan. Hij zag hoe bellen boven water kwamen en uiteenspatten tegen de lucht. De geur van bederf hing zwaar over het moeras. Na een tijdje kwamen er geen bellen meer. Het wateroppervlak verstrakte zich tot een spiegel. De eenzame man staarde naar de zilveren weerschijn van de maan. Hij wist dat zijn broer nooit meer boven water zou komen.